

Назарій Заноз

**Письменник (поет і прозаїк),
журналіст, музикант.**

Автор збірки прози «Книга дивностей».
Переможець конкурсу «Новела по-українськи»
(2017), лауреат Міжнародної українсько-німецької
літературної премії імені Олеся Гончара (2019).
Автор музичних проєктів Mystic Hero, The Owlest,
Terebovlya Imaginary Orchestra.

Хай плаче

Улюбленою порою Маринки завше були великі празники. Такі пишні сімейні збіговиська із неодмінним застіллям. Але любила вона їх не з релігійних причин, не за довгі вихідні, не за наїдки і навіть не за святкову атмосферу чи прихід весни. Це все, звісно, мало для неї якийсь сенс, але далеко не ключовий.

Їй дуже подобалося оте збирання всієї родини з різних куточків країни та світу за одним довгим-довгим столом. Все це неодмінно супроводжувалося милими підбадьорливими бесідами, як буває між піраньями та карасиками або й у Чужого та Хижака.

Маринку завше в сім'ї любили та проклинали день, коли вона народилася, бо ще треба пошукати десь на світі настільки розумну, милу та чуйну персону, наскільки ж нестерпну й притрушену водночас.

Маринка десь так само ставилася до своєї рідні, але спільні виправи чи святкування мали для неї майже сакральне значення. Та їй подобалося їй усе те розмаїття, що у сумі своїй творило сімейство Іринчуків. Всі ці їхні дивацтва й особливості, що в уяві дівчини перетворювало їх на маленький народець чи хоча б невелике плем'я дуже різних, але й вкрай подібних людиськ.

Однією із таких особливостей було те, що за святковим столом неодмінно знаходилося місце

для Григоренків. Цих чоловіка та жінку літ із п'ятнадцять тому, суто із ввічливости, запросила погостювати мама Маринки під час відпочинку в Криму, біля Судака. Вони мешкали в сусідній кімнаті пансіонату, розговорилися якось про празники й пані Катерина лягнула, захопившись оповіддю про те, як правильно й з яким розмахом слід святкувати Великдень: «Та ви просто галицьких празників ніколи не виділи. Приїжджайте якось на Паску чи Різдво, бо шо то розказувати». Думала, що вони беруть адресу із ввічливости, чи може захочуть листівку прислати.

Але Григоренки приїхали. І кожного року, здебільшого на Святвечір, вони тут-як-тут. Привозять з собою місцеві солодощі. За столом майже ні в що не встрявають, зрідка куштують шинку і пляцки. І дуже файно співають колядки.

Другим таким колоритним персонажем застілля є великий Матріарх сімейства, бабуся Віта. Ніхто ніколи не кличе її на ймення, лише Бабуня, навіть якщо звертатися до неї доводиться Григоренкам чи комусь із пра-правнуків чи з двоюрідних сватів.

ПОЧУТИ
ОДНЕ
ОДНОГО

Бабуня завше сідала десь скраєчку, але вміла зробити це так, що де б той краєчок не був – усе в нього впирається. Ця жінка завше відала, як зробити, аби без будь-яких зайвих зусиль опинитися в центрі уваги. Всі лиш чекали, поки вона кивне, аби дозволити приступити до якоїсь дії: будь-то молитва, час подавати голубців чи заводити колядки.

А після колядок, вже без команди, всі переходили, як це йменувалося в родині, до сесії питань-відповідей, а по суті – пліток. І тільки це ставалося, як Маринка потирала руки в передчутті того, що ось зараз її й запитають: «Кавалера маєш? А як ти заміж збираєшся вийти і дітей родити, як хлопа нема? Як-то не збираєшся?» Або порадять кинути тую науку і зайнятися чимось більш жіночим та оплачуваним. Манікюрницею, наприклад.

Ох, ця магічна пора, коли всім є до тебе діло! Маринка її завше обожнювала, бо це найкращий момент застілля. Тоді вона врешті могла прочитати усім присутнім улюблену лекцію про потребу самореалізації, кар'єру, саморозвиток, щороку посилюючи свої аргументи все новими та потужнішими аргументами. Головне було під час цієї тиради не дивитися на Бабуню, велику прихильницю трьох «К», але не Ку-клукс-клану, а німецького «Kinder, Küche, Kirche», себто тези про те, що жінці місце лише поруч з дітьми, на кухні та в церкві.

Тому попри всю власну бунтарськість та запал Маринка куди більше любила свою іншу просвітницьку діяльність, котру провадила на індивідуальному рівні, коли можна було не остерігатися злого погляду Бабуні, помітивши котрий, вона одразу замовкала.

Та й останні кілька років після питання, чи є в Маринки хлопець, ніхто не провадив допитів далі. «Змирилися, – думала дівчина, – або й збайдужіли». «Дурнувата якась. Собі дорожче зараз суперечку з нею заводити, – міркували особливо цікаві, а далі, – але вона ж, зараза, права по суті», – та про це вже аніччирк.

Але Маринка не могла в спокоїтися, бо в неї ж місія. Місія зробити їхню родину здоровою та сучасною. Вона всіх їх любить, навіть попри те, що вони всі трохи пришепелкуваті. Але всі такі речі – результати травм, котрі постали зі стереотипів та очікувань, із дрібних дурниць, котрі втовкмачують в голови дітям. Тому передовсім вона переживала за малечу, котру ще можна врятувати. Котра ще може вирости без цих травм та прибабахів.

Особливо її завше дратував цей дикий поділ всього дитячого на «для хлопчиків» та «для дівчаток», починаючи з іграшок і закінчуючи кольорами. Ніби стать вже сама по собі тебе до чогось зобов'язує. Бо раз ти вже народилася дівчам, то мусиш носити рожеві платтячка, бути чемною, гратись ляльками і вчитися змалку прибирати та готувати. І не дай Боже бабратися в болоті, стріляти з рогачки, будувати штаби та кар'єру з підручних засобів, а не мріяти про принця на білім коні.

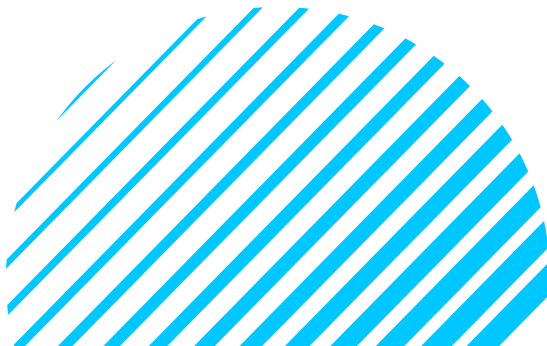
Тому Маринка відчувала за святий обов'язок оберегти від цього племінників – синів свого брата, котрим дарувала як не рожеві піжами та ляльки, то маленькі віники. Та цього разу, для різноманітності, Марина подарувала Іванкові м'яча, а Ігорчикові – літака.

- Як літак? – Спитав Ігорчик, і його обличчя стало таким, ніби його цілу добу допитували риб'ячим жиром перемішаним із манною кашею. Після чого почервонів й розревівся, бо дуже чекав на іграшкову сковорідку, котру мріяв додати до своєї колекції останні три місяці, відколи вона з'явилася в продажі.

- Не ний! Ти хлоп чи баба? – Раптом гаркнув вуйко Андрій.

- Тобі скільки років, шо ти, як маленький? – Підтакнула його дружина.

- Та він ще маленький, 4 роки дитині. І...і взагалі – хлопцям можна плакати, їм теж треба виражати емоції, – випалила Марина.

Григоренки, аби розрядити обстановку, взялися заводити колядку. Та не встигли вони повідати, що там трапилося в тім Вифлеємі, як їхній спів перервала Бабуня.

- Ану лишіться дитини. Най бавиться, чим хоче. І плаче, як йому треба. Дідо, Царство йому небесне, той всьо в собі тримав. Ніц не говорив. Тільки «Ай» казав: ні злости, ні радості – ніби зі стіною живеш – нічого не поймеш. Бо чоловікам не гоже говорити про почуття. Якби трохи більше сміявся і плакав, шось повідав, то ше жив би і жив, а так 'го серце схватило – і на тому. Того дайте Ігорчику спокій. І слухайте Маринку, вона дитина вчена, може і менше вас бачила, але шось в тому світі петрає.

Назарій Заноз «Хай плаче»

**ПОЧУТИ
ОДНЕ
ОДНОГО**

